

Til lovforslag nr. L 113. Vedtaget af Folketinget ved 3. behandling den 17. maj 1990*)

Forslag

til

Lov om grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet m.v.

Kapitel 1

Formål m.v.

§ 1. Som et led i et samordnet system af social- og sundhedsuddannelser fastlægger undervisnings- og forskningsministeren rammerne for trinvis opbyggede grundlæggende uddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet.

Stk. 2. De grundlæggende uddannelser består af en grunduddannelse til social- og sundhedshjælper og en overbygningsuddannelse til social- og sundhedsassistent. Grunduddannelsen tilrettelægges sådan, at den giver adgang for både voksne og unge.

Stk. 3. Uddannelserne har til formål på hver sit niveau at give de færdiguddannede kompetence til at varetage bistands-, pleje- og omsorgsopgaver inden for kommunale virksomhedsområder, jf. §§ 10 og 11.

Stk. 4. Uddannelserne skal tilrettelægges under hensyn til de social-, sundheds- og personalepolitiske mål inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet, herunder behovet for kvalifikationer inden for området. Uddannelserne skal tillige give eleverne mulighed for at erhverve almene uddannelseskvalifikationer af hensyn til videre uddannelse.

§ 2. Uddannelserne tilrettelægges som vekseluddannelser skiftende mellem praktikuddannelse inden for de kommunale områder og skoleundervisning.

Kapitel 2

Adgang til uddannelserne

§ 3. Optagelse til grunduddannelsen til social- og sundhedshjælper, jf. § 7 om optagelse på indgangsåret, og til overbygningsuddannelsen til social- og sundhedsassistent sker ved ansættelse som elev på grundlag af en kontrakt mellem den ansættende kommunale myndighed og eleven. Hvis eleven er under 18 år, kræves der tillige samtykke fra forældremyndighedens indehaver.

Stk. 2. Elevkontrakten giver ret til at blive optaget på skole til undervisning efter reglerne for den pågældende uddannelse.

Stk. 3. Elevkontrakten omfatter både praktikuddannelsen og skoleundervisningen.

§ 4. Ansættelsen som elev på uddannelsen til social- og sundhedshjælper er betinget af

- 1) gennemført indgangsåret for unge fra 9. klassetrin i grundskolen, jf. § 5, eller
- 2) mindst 1 års anden uddannelse eller 1 års arbejdsmæssig erfaring efter 9. klassetrin i grundskolen eller
- 3) anden relevant erfaring, der modsvarer kvalifikationer efter nr. 2.

Stk. 2. Den ansættende kommunale myndighed afgør efter indhentet udtalelse fra skolelederen, om betingelserne i nr. 3 er opfyldt.

§ 5. For unge, der kommer direkte fra 9. klassetrin i grundskolen, tilrettelægges de enkelte skoleledere med fællesbestyrelsens godkendelse, jf. § 21, stk. 4, et indgangsåret til de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet.

Stk. 2. Indgangsåret, hvori der skiftes mellem praktik og skoleundervisning, skal tilrettelæg-

ges sådan, at det forbereder de unge til uddannelse og arbejde inden for social- og sundhedsområdet og herunder giver dem praktiske erfaringer og kendskab til området. Indgangsåret skal desuden give de unge mulighed for personlig udvikling og for at vælge almene enkeltfag af betydning for videre uddannelse. Almene enkeltfag udbydes inden for fagrækken af grundskolens afgangsprøver.

Stk. 3. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter efter indstilling fra Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne, jf. § 31, regler om indgangsåret.

§ 6. Amtsrådet yder tilskud til befordring for elever i indgangsåret i henhold til § 28 i lov om gymnasiet m.v.

§ 7. Ved optagelse på indgangsåret fra 9. klassetrin i grundskolen indgås der en kontrakt mellem den ansættende kommunale myndighed og den unge om fremtidig ansættelse som elev på grunduddannelsen. Hvis den unge er under 18 år, kræves der tillige samtykke fra forældremyndighedens indehaver.

§ 8. Ansættelsen som elev på uddannelsen til social- og sundhedsassistent er betinget af

- 1) grunduddannelse som social- og sundheds-hjælper eller
- 2) relevante kvalifikationer baseret på enten uddannelse eller arbejds erfaring eller en kombination heraf af mindst 1 års varighed.

Stk. 2. Den ansættende kommunale myndighed afgør efter indhentet udtalelse fra skolelederen, om betingelserne i nr. 2 er opfyldt.

§ 9. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter regler om en fælles adgangsprøve til de videregående social- og sundhedsuddannelser med henblik på, at social- og sundhedsassistenter og andre hermed ligestillede ansøgere kan opfylde de almene betingelser for adgang til uddannelserne.

Kapitel 3

Uddannelsernes struktur og varighed m.v.

§ 10. Grunduddannelsen til social- og sundhedshjælper varer 1 år og har til formål at kvalificere til at varetage brede, elementære bistands-, pleje- og omsorgsopgaver dér, hvor borgerne bor.

Stk. 2. Eleverne skal kunne vælge almene enkeltfag mod tilsvarende afkortning af praktiktiden. Der kan dog højst ske afkortning svarende til 1 måneds praktik.

§ 11. Overbygningsuddannelsen til social- og sundhedsassistent varer 1½ år og har til formål at kvalificere dels til selvstændigt at varetage og tilrettelægge sammensatte aktivitets- og omsorgsopgaver, herunder koordinerende og undervisende funktioner, dels til selvstændigt at varetage grundlæggende sundheds- og sygeplejeopgaver i social- og sundhedssektoren.

Stk. 2. Eleverne skal kunne vælge almene enkeltfag mod tilsvarende afkortning af praktiktiden. Der kan dog højst ske afkortning svarende til 1½ måneds praktik.

§ 12. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter efter indstilling fra Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne, jf. § 31, og efter forhandling med socialministeren og sundhedsministeren regler om de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet med angivelse af uddannelsernes formål, af forholdet mellem praktikuddannelse og skoleundervisning, af faglige mål for uddannelsernes områdefag og fagenes vægt inden for den samlede uddannelsestid og af krav til praktikuddannelse og bedømmelse.

Stk. 2. Almene enkeltfag udbydes inden for fagrækken af grundskolens udvidede afgangsprøver, hf enkeltfag og almen voksenuddannelse.

Stk. 3. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter efter indstilling fra Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne, jf. § 31, regler om, at personer med særlige uddannelses- eller beskæftigelsesmæssige forudsætninger fritages for dele af grunduddannelsen eller overbygningsuddannelsen.

Stk. 4. Sundhedsministeren kan fastsætte regler om udøvelse af virksomhed inden for de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet, der er nødvendige til gennemførelse af overenskomst mellem de nordiske lande om et fælles nordisk arbejdsmarked og direktiver vedtaget af De Europæiske Fællesskaber.

§ 13. Til elever, der har behov for det, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Undervisnings- og forsk-

ningsministeren fastsætter nærmere regler herom.

§ 14. Den nærmere tilrettelæggelse af de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet fastsættes i uddannelsesordninger, som udarbejdes af de enkelte skoleledere og godkendes af fællesbestyrelsen, jf. § 21, stk. 4.

Stk. 2. Praktikuddannelsen fastlægges i uddannelsesordningen således, at der opnås tæt sammenhæng med skoleforløbene. Praktikstederne har ansvaret for praktikuddannelsen, herunder for vejledning af eleverne.

Kapitel 4

Regional styring og skolestruktur

§ 15. Til sikring af sammenhængen mellem de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet og de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser i amtskommunen opretter amtsrådet og kommunalbestyrelserne i amtsråds kredsen et samordnet skolesystem for uddannelserne.

Stk. 2. Det samordnede skolesystem omfatter mindst 1 skole for de grundlæggende bistands-, pleje- og omsorgsuddannelser inklusive indgangsåret og 1 skole for kommunal videregående social- og sundhedsuddannelse, jf. dog § 24. Hver skole har en særskilt faglig ledelse.

§ 16. Bestemmelserne om amtskommuner i denne lov gælder tilsvarende for Københavns og Frederiksberg Kommuner.

§ 17. Amtsrådet skal stille skolekapacitet til rådighed for eleverne på indgangsåret og på de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet og for de studerende, der optages på de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser, jf. § 21, stk. 6.

Stk. 2. Amtsrådet har det økonomiske ansvar for skolerne virksomhed og fastlægger de økonomiske rammer for de enkelte skoler efter indstilling fra fællesbestyrelsen om uddannelses-tilbudet på skolerne, jf. § 21, stk. 1.

§ 18. Undervisningen på offentlige skoler for de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet er vederlagsfri.

Stk. 2. De undervisningsmidler, der er nødvendige for undervisningen, skal af amtsrådet stilles til rådighed for eleverne uden betaling, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Undervisnings- og forskningsministeren kan bestemme, at eleverne i begrænset omfang selv anskaffer undervisningsmidler. Betaling for fotokopier til undervisningsbrug kan fastsættes som en gennemsnitsbetaling for skolens elever eller for grupper af elever på skolen.

Stk. 4. Undervisnings- og forskningsministeren kan delegere sin beføjelse efter stk. 3 til vedkommende amtsråd eller til skolen efter amtsrådets bestemmelse.

§ 19. Amtsrådet ansætter og afskediger skolelederne og lærerne efter forslag fra fællesbestyrelsen.

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om krav til skoleledernes og lærernes kvalifikationer.

§ 20. Amtsrådet nedsætter en fællesbestyrelse for skolesystemet og udpeger bestyrelsens formand.

Stk. 2. Fællesbestyrelsens medlemmer udpeges af amtsrådet, kommunalbestyrelser i amtsråds kredsen og de færdiguddannedes organisationer. Skolelederne for henholdsvis de kommunale grundlæggende og de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser udpeger hver en repræsentant, der er tilforordnet fællesbestyrelsen.

Stk. 3. Fællesbestyrelsen fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 4. Amtsrådet stiller sekretariatsbistand til rådighed for fællesbestyrelsen.

§ 21. Fællesbestyrelsen afgiver forslag til amtsrådet om antallet og placeringen af skoler og om uddannelsesstilbudet på de enkelte skoler ud fra regionale forhold.

Stk. 2. Fællesbestyrelsen forestår den samlede koordinering af elevansættelser. Fællesbestyrelsen følger herunder, at amtsrådet og kommunalbestyrelserne gennem elevansættelser sikrer tilgangen til uddannelserne, og rådgiver amtsråd og kommunalbestyrelser ved uoverensstemmelser mellem tilgang og behov.

Stk. 3. Fællesbestyrelsen afgiver forslag til amtsrådet om den årlige optagelse ved de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser, jf. § 27, stk. 1.

Stk. 4. Fællesbestyrelsen godkender efter indhentet udtalelse fra det uddannelsesråd, der nedsættes efter § 23, uddannelsesordninger for indgangsåret og de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet, som udarbejdes af skolelederen eller skolelederne. Fællesbestyrelsen godkender praktiksteder.

Stk. 5. Fællesbestyrelsen godkender efter indhentet udtalelse fra det uddannelsesråd, der nedsættes efter § 24, uddannelsesordninger for kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser med henblik på planlægning og tilrettelæggelse af praktikuddannelsen. Fællesbestyrelsen godkender praktiksteder.

Stk. 6. Fællesbestyrelsen fastsætter principper for optagelse på de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser.

Stk. 7. Fællesbestyrelsen godkender skolerens budget efter indstilling fra skolelederne inden for de økonomiske rammer, som amtsrådet har fastlagt.

§ 22. Skolelederne varetager den administrative og økonomiske ledelse af skolen under ansvar over for amtsrådet.

Stk. 2. Lederen af en skole for de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet har den faglige ledelse af uddannelserne og er ansvarlig over for fællesbestyrelsen for, at uddannelserne gennemføres i overensstemmelse med fællesbestyrelsens beslutninger.

Stk. 3. Lederen af en skole for en kommunal videregående social- og sundhedsuddannelse har den faglige ledelse af skolen og er ansvarlig for, at uddannelsen gennemføres i overensstemmelse med krav, der er fastsat under hensyn til autorisation. Skolelederen er desuden ansvarlig over for fællesbestyrelsen for, at uddannelsen gennemføres i overensstemmelse med fællesbestyrelsens beslutninger efter § 21, stk. 5.

§ 23. Fællesbestyrelsen nedsætter et uddannelsesråd, der er rådgivende over for fællesbestyrelsen og skolelederen vedrørende de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet inklusive indgangsåret. Uddannelsesrådet sammensættes sådan, at der er ligelig repræsentation for de ansættende kommunale myndigheder og for de lokale arbejdstagere. Repræsen-

tanter for skoleledere, lærere og elever tilføres rådet.

Stk. 2. Fællesbestyrelsen kan beslutte, at uddannelsesrådet afgør klager over en skoleleders faglige afgørelser og klager over eksamination på indgangsåret og på de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet.

§ 24. Fællesbestyrelsen nedsætter et uddannelsesråd, der er rådgivende over for skolelederen vedrørende de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser. Uddannelsesrådet sammensættes af fagkyndige repræsentanter for amtsrådet og kommunalbestyrelserne i amtsrådskredsen samt repræsentanter for skoleledere, lærere og studerende.

§ 25. Et amtsråd kan efter overenskomst med staten, selvejende eller private institutioner eller andre amtsråd henvise elever til undervisning i statsskoler, selvejende institutioner eller private skoler eller et andet amtsråds skoler uanset bestemmelsen i § 17, stk. 1.

Stk. 2. Før amtsrådet indgår overenskomst efter stk. 1, skal overenskomststudkastet forelægges for fællesbestyrelsen til udtalelse.

Stk. 3. Hvor amtsrådet har indgået overenskomst efter stk. 1 med et andet amtsråd, har fællesbestyrelsen i den amtskommune, hvor skolen ligger, kompetencen efter dette kapitel.

Kapitel 5

Regulering af elevansættelser og optagelse samt sikring af praktikpladser

§ 26. Amtsrådet og kommunalbestyrelserne skal foretage elevansættelser på de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet i overensstemmelse med dels egne behov, dels det samlede behov for færdiguddannede på området i amtskommunen.

Stk. 2. De ansættende kommunale myndigheder skal i samarbejde sikre eleverne en forsvarelig praktikuddannelse med mulighed for vekslende praktik under amtskommune og kommune i overensstemmelse med uddannelsesordningen.

Stk. 3. Amtsrådet og kommunalbestyrelserne skal i samarbejde stille praktikpladser inden for deres respektive områder til rådighed i overensstemmelse med uddannelsesordningen for elever på indgangsåret.

§ 27. Amdsrådet fastsætter efter forslag fra fællesbestyrelsen den årlige optagelse ved de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser i overensstemmelse med behovet for færdiguddannede i amtskommunen.

Stk. 2. Amdsrådet og kommunalbestyrelserne skal i samarbejde stille praktikpladser inden for deres respektive områder til rådighed i overensstemmelse med uddannelsesordningen for studerende, der optages på de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser.

§ 28. Statslige, selvejende og private institutioner kan ved at indgå overenskomst med et amtsråd eller en kommunalbestyrelse tilslutte sig lovens uddannelsessystem mod at stille praktikplads til rådighed.

Stk. 2. Et amtsråd eller en kommunalbestyrelse kan indgå aftale med et andet amtsråd eller en anden kommunalbestyrelse om afvikling af praktik.

§ 29. Undervisnings- og forskningsministeren kan fastsætte regler om, at lønudgifterne til elever i skoleperioder på grunduddannelsen og overbygningsuddannelsen afholdes af amtsrådet og kommunalbestyrelserne i fællesskab.

Kapitel 6

Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne

§ 30. Undervisnings- og forskningsministeren nedsætter et råd for social- og sundhedsuddannelserne og udpeger formanden. Rådets medlemmer udpeges således:

Sundhedsministeriet og Sundhedsstyrelsen	2
Socialministeriet og Socialstyrelsen	2
Amdsrådsforeningen i Danmark	2
Kommunernes Landsforening	2
Københavns og Frederiksberg Kommuner i forening	1
De færdiguddannedes organisationer:	
– vedrørende grunduddannelsen	2
– vedrørende overbygningsuddannelsen	2
– vedrørende de videregående uddannelser	2
Erhvervsuddannelsesrådet af 1989	1

Stk. 2. Undervisnings- og forskningsministeren kan efter forhandling med Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne træffe beslutning om ændring af rådets medlemstal eller sammensætning.

Stk. 3. Rådet fastsætter selv sin forretningsorden.

Stk. 4. Undervisnings- og forskningsministeren stiller sekretariatsbistand til rådighed for rådet.

§ 31. Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne har som hovedopgave at følge den samlede årlige optagelse ved de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet og de kommunale videregående social- og sundhedsuddannelser og adgangssystemerne til uddannelsesområdet.

Stk. 2. Rådet afgiver indstilling til undervisnings- og forskningsministeren om regler om indgangsåret, jf. § 5, stk. 3, om de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet, jf. § 12, stk. 1, og om fritagelse for dele af uddannelserne, jf. § 12, stk. 3, samt om afvigelser fra loven som led i forsøg, jf. § 33.

Stk. 3. Rådet rådgiver i øvrigt undervisnings- og forskningsministeren og kan på eget initiativ drøfte og afgive udtalelse om alle spørgsmål, der efter rådets opfattelse har betydning for uddannelserne.

Kapitel 7

Forskellige bestemmelser

§ 32. Undervisnings- og forskningsministeren kan til brug for den overordnede styring af kommunale grundlæggende og videregående uddannelser inden for social- og sundhedsområdet indhente oplysninger fra amtsrådene, kommunalbestyrelserne og fællesbestyrelserne.

§ 33. Undervisnings- og forskningsministeren kan i særlige tilfælde gøre undtagelser fra loven, hvis det sker for at fremme uddannelsesforsøg. Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne afgiver indstilling herom.

§ 34. På indgangsåret og på de grundlæggende social- og sundhedsuddannelser inden for bistands-, pleje- og omsorgsområdet indbringes klager over en skoleleders afgørelser i spørgsmål vedrørende uddannelserne og klager over en eksamination for fællesbestyrelsen eller for uddannelsesrådet, hvis bestyrelsen efter § 23, stk. 2, har henlagt afgørelsen af klagerne til rådet.

Stk. 2. Fællesbestyrelsens afgørelser efter stk. 1 kan ikke indbringes for højere administrativ myndighed. Tilsvarende gælder for uddannelsesrådets afgørelser, hvis bestyrelsen har henlagt afgørelsen af klagerne til rådet.

Kapitel 8

Ikrafttrædelses- og overgangsbestemmelser

§ 35. Loven træder i kraft den 1. januar 1991.

Stk. 2. §§ 20–24 og §§ 30 og 31 træder dog i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

§ 36. Undervisnings- og forskningsministeren fastsætter efter forhandling med amtsrådene og kommunalbestyrelserne regler om færdiggørelse af uddannelsen for elever, der ikke ved lovens ikrafttræden har afsluttet deres uddannelse efter de hidtidige regler.

§ 37. Følgende skoler, som drives af staten, overtages efter forhandling mellem undervisnings- og forskningsministeren og den amtskommune, hvori skolen ligger:

- 1) Plejehjemsassistentskolerne i Ålborg, Randers, Gram og Odense.
- 2) Plejehjemsassistent- og Beskæftigelsesvejlederskolen i Brande.
- 3) Beskæftigelsesvejlederskolen i Nykøbing Falster.

§ 38. Overtagelsen omfatter driften af skolerne, indgåede lejemål, eksisterende inventar og undervisningsmidler og indgåede ansættelseskontrakter.

Stk. 2. Amtskommunen overtager efter forhandling med udlejer statens rettigheder og pligter som lejer. Amtskommunen indtræder i statens rettigheder og pligter som udlejer for så vidt angår elevboliger m.v.

Stk. 3. Amtskommunen indtræder i de rettigheder og pligter, der tilkommer og påhviler staten som ejer og bruger af de genstande m.v., som overtagelsen omfatter.

Stk. 4. Overtagelsen sker vederlagsfrit. Omkostninger ved overtagelsen afholdes af amtskommunen.

Stk. 5. Overtagelsens omfang og vilkår fastsættes af undervisnings- og forskningsministeren efter forhandling med amtskommunen i hvert enkelt tilfælde.

§ 39. Amtsrådet indgår med virkning fra 1. januar 1991 driftsoverenskomst med selvejende institutioner, som ønsker at tilbyde undervisning i medfør af denne lov, og som pr. 1. januar 1990 tilbyder uddannelse til sygehjælper, beskæftigelsesvejleder eller plejehjemsassistent.

Stk. 2. Diakonhøjskolen i Århus indgår overenskomst med amtsrådet om at tilslutte sig lovens uddannelsessystem som led i sin diakonuddannelse enten sådan, at amtsrådet henviser elever til undervisning på Diakonhøjskolen, eller sådan, at amtsrådet stiller praktikpladser efter denne lov til rådighed for diakonelever.

Stk. 3. Kan der ikke opnås enighed mellem amtsrådet og institutionen om vilkårene for driftssamarbejdet, afgøres spørgsmålet på grundlag af en udtalelse, som amtsrådet indhenter fra Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne.

Stk. 4. Ønsker amtsrådet en indgået overenskomst ændret eller opsagt til ophør, skal amtsrådet indhente en udtalelse fra Rådet for Social- og Sundhedsuddannelserne.

§ 40. § 2, *stk. 5* og 6, og § 13 i lov om sygeplejersker, jf. lovbekendtgørelse nr. 66 af 27. februar 1979, som ændret ved § 35 i lov nr. 217 af 23. april 1986, ophæves.

§ 41. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.